

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Dette brevet sendes kun per e-post.

Vår ref.:
24/1613- 2- RMR

Deres ref.:

Dato:
21.10.2024

Høringsvar forslag til ny yrkessykdomsliste

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) viser til høringsnotat fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet om forslag til ny yrkessykdomsliste og endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregler.

Likestillings- og diskrimineringsombudets mandat

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunnlag av blant annet kjønn. I tillegg har ombudet et oppfølgings- og veiledningsansvar for myndighetenes plikt til å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i myndighetsutøvelsen sin, for eksempel når det gjelder lov- og forskriftsendring og regelverksutforming, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 24. Videre har ombudet tilsynsansvar med at norsk rett og forvaltningspraksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs diskrimineringskonvensjoner, inkludert FNs kvinnekongresskonvensjon (CEDAW).

Manglende kjønnsperspektiv

Ni av ti som får godkjent yrkessykdom i dag er menn. Samtidig vet vi at det er flest kvinner som blir uføretrygdet¹. Kvinnehelseutvalget påpekte at typiske kvinneyrker har en annen belastning enn de tradisjonelle mannsyrkene². De

---

¹ Norsk sykepleierforbunds høringsuttalelse om *Forslag om en ny yrkessykdomsliste og endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregler*.

² NOU 2023: 5 Den store forskjellen – Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse, (s. 66-67).

vanligste risikoforholdene i kvinnedominerte yrker i offentlig sektor er knyttet til tidspress, belastning over tid med manglende muligheter for pauser, lav bemanning og dårlig organisering av arbeidet. Utfallet av risikoforhold i kvinnedominerte yrker er typisk belastningsskader – ikke ulykker. Belastningsskadene er gjerne ikke godkjent som yrkessykdommer. Eksempelvis godkjennes slitasjeskader grunnet vibrasjoner fra arbeidsmaskiner, men ikke slitasjeskader grunnet tunge og ensidige pasientløft³.

De store kvinnedominerte sektorene er preget av relasjonelt arbeid, noe som oppleves som en betydelig belastning for mange av arbeidstakerne. Ulike arbeidsmiljøundersøkelser har dokumentert hvordan ansatte innen skole-, helse- og sosialsektor er særlig utsatt for HMS-utfordringer i møte med brukere. Samfunnsøkonom Solveig Osborg Ose peker på at det historisk sett har vært fravær av et systematisk HMS-arbeid blant kvinneyrker, og at HMS-arbeidet må fornyes og gjøres relevant på kvinnedominerte arbeidsplasser⁴.

På bakgrunn av denne situasjonen, stiller ombudet seg uforstående til at verken STAMIs rapport eller departementets høringsnotat har et kjønnsperspektiv. Vi ser det som en stor mangel ved kunnskapsgrunnlaget at det ikke er drøftet hvordan regelverket kan komme til å slå ulikt ut for kvinner og menn. Det er et likestillingsproblem hvis belastningsskader som arbeidstakere i kvinnedominerte sektorer pådrar seg på grunn av arbeidssituasjonen, ikke har mulighet til å bli vurdert som yrkesskade, mens belastningsskadene som typisk kan oppstå i mannsdominerte yrker får slik vurdering. Noen belastningsskader er riktig nok foreslått inkludert i yrkessykdomslista, men dette vil likevel ikke i tilstrekkelig grad rette opp den kjønnsskjeve effekten.

Ombudet mener det er kritikkverdig at departementene ikke har tatt seg tid til å oppdatere yrkessykdomslistas punkt L om fosterskader. Dette er noe som i stor grad påvirker kvinner.

Ombudet mener det ville vært en naturlig del av departementets likestillingsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 24 å vurdere hvordan de foreslåtte endringene vil slå ut for henholdsvis kvinner og menn, før beslutningen fattes.

---

³ LO, 2023: [Kvinnens helse nedprioriteres](#)

⁴ Ose, Solveig Osborg (2016): Sykefravær, HMS og inkludering, Gyldendal; Ose, Solveig Osborg og Hans Jacob Busch (2020): HMS i offentlig sektor. Gyldendal.

Ombudet ser frem til å følge departementets videre arbeid med ny yrkessykdomsliste når høringsprosessen er avsluttet. Hvis dere har spørsmål til høringsuttaalelsen vår, håper vi dere tar kontakt.

Vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
likestillings- og diskrimineringsombud

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.